Stellingen Marjolein Dieperink

1. Een maatschappelijke transitie vraagt om een overkoepelende wetgevingsvisie die richting geeft aan alle afzonderlijke wetsprojecten binnen dat domein.

2. De wetgever moet expliciet maken welke publiek-private arrangementen bij welke transitiefase passen en onder welke voorwaarden die rolverdeling wordt heroverwogen.
   Toelichting: in de aanvangsfase van een transitie is indringende overheidssturing gerechtvaardigd; naarmate de transitie vordert, past terughoudendheid.

3. De energietransitie is (ook) een verdelingsvraagstuk. Het is aan de wetgever om een geïntegreerd verdelingsregime te ontwerpen: dat levert meer maatschappelijke winst op dan het huidige stelsel van gescheiden verdeelmechanismen.
   Toelichting: netcapaciteit, ruimte, financiële (overheids)middelen, vervuilingsruimte, arbeidskrachten, duurzame koolstof en biogrondstoffen zijn alle schaars. Die schaarsten worden nu via afzonderlijke wettelijke regimes verdeeld, zonder onderlinge afstemming.

4. De Nederlandse wetgever moet dezelfde urgentie aan de dag leggen als de Europese.
   Toelichting: de rapporten Draghi (2024) en Wennink (2025) trekken dezelfde conclusie: reguleringsdruk en trage vergunningverlening zijn zelfstandige oorzaken van verminderd concurrentievermogen. Europa reageert daarop met vereenvoudigingsprogramma's en maximale beslistermijnen.

5. Je kunt geen goede transitiewetgeving maken zonder eerst de transitie zelf te begrijpen.
   Toelichting: bij de energietransitie zijn bijvoorbeeld specifieke uitdagingen: (i) het opbouwen van nieuwe energieketens én het transformeren van bestaande ketens, en (ii) het integraal laten samenwerken van die ketens. Dit vraagt van de wetgever dat hij in wetgeving niet alleen de afzonderlijke ketens regelt, maar ook systeemintegratie als zelfstandig onderwerp adresseert.